

SZÉKELY HIRLAP.

Politikai és társadalmi lap s a „Jogász-Egylet“ közlönye.

Szerkesztői szállás:

Szentgyörgy-utca 1092. sz. hová a lap szellemi részét illető cikkek küldendők.

Kiadó-hivatal:

Wittich József könyvkereskedése, hova az előfizetési pénzek és reclamációk küldendők.

Hirdetési díj: Egy háromszor hasábozott garmond sor ára 6 kr; bélyegilleték minden hirdetés után külön 30 kr.

Hirdetéseket elfogad: helyben a kiadó-hivatal; Pesten: Lang Leopold, (Erzsébet tér, 9. sz.) Bécsben: Haasenstein és Vogler (Neu-Mark 14. sz.)

Megjelenik e lap

minden szerdán és szombaton egy egész iven.

ELŐFIZETÉSI AR:

Félévre 3 frt.

Negyedévre 1 „ 50 kr.

ELOFIZETÉSI FELHIVÁS

SZÉKELY HIRLAP

V-ik évi folyamára.

Midőn ezelőtt egy évvel e lap vezetését átvettem, akkor az általam kiállított felhívásban különböző ígéreteket tettem. Igértém, hogy a lap szelleme, iránya hű leendő az 1867-beli XII-ik szentesített alaptörvényhez. Reiligiose teljesítettem.

Arra hatni, hogy a jogegyenlőség, közös alkotmányos szabadság s az ezekre alapított testvériség közhazánk polgárai közt folyvást fejlődjék, ígéretet tettem.

Ezen ígéretnek is nemesen megfelelni igyekeztem, s ez ellen egy hajszálnyit se tettem.

Fogadást tettem: „a székely nemzet közvetlen érdekei iránt mindig lelkesülni.“

A nemes és tiszta lelkesülés nálam egy perczig se hiányzott; de a derék székely nép javára és érdekében a lefolyt év alatt minden intézkedésem megtört a nemzet fiai apáthiáján. E bajt orvosolni, övő évi egyik — és pedig — főteherkésem leendő.

Maros-Vásárhely — mint az ország keleti része központja — mivelődése fejlesztésére, csinosítására munkálni, e lap feladatául tűztem volt ki. S e részben akár a külső csint, akár a nevelési tért, akár a szellemi életet tekintjük, pangással e várost vádolni teljességgel nem lehet; sőt a haladás, mind a nevelő intézetek szaporításában, mind a város rendezésében, mind a polgári élet körében, mind az ipar és vállalkozás terén tisztán és örömmel látható.

A mi már a kebli jogászegylettel szemben való magatartását illeti az általam vezetett lapnak, e részben teljes megelégedéssel tekinteni a lefolyt évre, jogosítottnak érzem magamat, miután a lejárt uton mindenütt a munka nyomait, s az év végével az országra és a jövőre ható eredményeket láthatom.

A különböző hitfelekezetiük vallásos érzeimeit teljes tiszteletben tartottam, s a hol a szeretet egybeolvasztó és boldogító erejét gyengülni láttam, azt felmelegíteni teljes készséggel igyekeztem.

Lapom modora a lefolyt egész évben változás nélkül és felülmulhatatlanul humánus volt. Ezen eljárásom kiérdemelt érzete, lefolyt évi pályám legbecsesebb jutalma.

És már most, miután jutalmazó önérzettel hivatkozhatom szavaimnak hiven végrehajtott beváltására, teljes nyugodtsággal hívom fel a tisztelt közönséget a tovább is általam vezetendő „Székely Hirlap“ jövőbeni becses pártolására.

A lap ép úgy ezután is, mint eddig, a maros-rásárhelyi Jogász-egylet tevékeny közege leendő, hiven s adatként az 1867. XII. t. cz. által körvonalozott politikához.

A nemes székely nemzet közvetlen érdekeit szem előtt tartva, egyik legfőbb feladatának tekintend e lap: mindent megtenni e jóra való nép szellemi fejlődése eszközzésére, s anyagi jólétefelvirágoztatására, — s e nemzet minden mozzanatát figyelemmel kísérve, a jóra lelkesíteni, a félrelépésért megőroni, s tévelyedéseiből jó utra vezetni: vallásszerű teendőmnek tekintendem.

Maros-Vásárhely érdekeit 40 éven át hordozván szívenem, azok már sokkal inkább odaforrtak, mintsem, hogy e tekintetben bárminő ígéretet tenni szükségesnek látnám.

A kebli Jogász-egylet emelkedő hasznos tevékenységét a lap ernyedetlen figyelemmel kísérendi, működése terményeit meleg készséggel közlend; s miután újév első napját kezdve mindenik szám két hasábjá mulaszthatatlanul jogi cikkeket közlend, teljes erőm szerint igyekezendek, hogy az ily természetű közlemények a lap érdekességét eszközöljék, becsét emeljék.

Modorom változhatatlanul az eddigi marad, miután azt hiszem, hogy bármely hirlap legbecsesebb, legajánlóbb színezete a „humanitás.“

Lapunkat az által is érdekelté igyekezendünk tenni az olvasó közönségre nézve, hogy a királyi tábla és helyi országos királyi törvényszék által ellátandó ügyeket kellő időben közlendem.

S hogy a hasznost a kedvessel is vegyítsük a lap tárczája, azon kívül, hogy az év folyamán át a már egy pár szám tárczájában közlött mutatvánnyal ismertetett munkámat egészen adandom, az „Independance Belge“ utáni „Ismeretlen“ bevezetésével, a legválogatottabb cikkekkal fűszerezendjük tárczáinkat.

Maros-Vásárhelyt, december 23-án 1872.

Dobolyi Sándor,
felelős szerkesztő.

Kiadói szó.

A lefolyt év bátorítja alólírtat a „Székely Hirlap“ kiadását a jövő 1873-dik évre is elvállalni. S midőn, mint ilyen, tudatja a t. cz. közönséggel, hogy a tisztelt Jogász-egylet minden tagja a lapot a következő egész évre díj nélkül kapandja, akkor egyszersmind reméli a vállalkozó: a nagybecsült olvasó közönségnek aziránti meggyőződésével találkozhatni, hogy nem a nagy nyeresemény utáni kapkodás volt ezen vállalat főrugója.

Legfőbb óhaja levén kiadónak, a t. cz. előfizetők megelégedést kiérdemelni, birni, ily célra a lap szétküldésében, kézbesítésében teljes szigorral és pontossággal fog eljárni. A legjobb akarattal szembe is netalán felmerülhető hiány esetében szükségelt felszólalások a kiadó könyvkereskedéshez intézendők.

Megjelenik a „Székely Hirlap“ hetenkint kétszer: szerdán és szombaton reggel egy egész iven, három hasábjában.

Előfizetési díj: Egész évre 6 frt . Fél évre 3 forint. Évnyegyedre 1 frt 50 kr. o. é.

A jogász-egylet tagjai a lapot egész éven át díj nélkül kapandják.

Az előfizetési díj legezlszerűbben postai utalvánnyal a „Székely Hirlap“ kiadó hivatalának Maros-Vásárhelyre küldendő.

Maros-Vásárhelyt, 1872. december 23-kán,

teljes tisztelettel
Wittich J. könyvkereskedése
lapkiadó.

Maros-Vásárhely, jan. 3.

Mit hoz az újév, melybe már beléptünk? nem tudjuk. Szerencsés, ki multjánál fogva jogosítva van jót remélhetni. Egy oly oktató percz, milyennel csak egy beköszöntött új év szolgálhat annak, ki magában szállni, magával számolni képes és akar is, a legtanulságosabb alkalom, s boldog, százszor boldog az, a ki azt jól felhasználja. Ha jól emlékezünk, Jean Paul az Aestheticájában mondja, hogy egyetlen fűszál ékesen szólólag oktatja az embert rendeltetése megértésére, teljesítésére. Hát egy oly nagyszerű leczke, melyet magának a jóra való ember az újév beköszöntéséből vehet, mennyivel gazdagabb figyelemzettetésekkel, intésekkel és oktatásokkal. Hiszen, ha az ember hiven és komolyan visszagondol a lefolyt évbeni tetteire, mulasztásaira, s lelkiismeretesen számbaveszi, hogy tettei közül, melyek a jutalmazók, melyek a kárhoztatók, avagy az első nem nemesen figyelemzettetik-e hasonló elkövetésére? s az utóbbiak nem hangosan kiáltják-e fülebe Grillparzer szavait: Hütet euch — Nicht zu werden Schlechten gleich! S ha a letűnt évben szerzett tapasztalatainkat gondosan registráljuk, mennyi oktató képesek azok nyujtani annak, kinek szíve tárt, okossága kész a leczke elfogadására, felhasználására. S miután elvitázhatatlanul a legszerencsésebb, legbiztosabb iskola — a tapasztalat, mely egy maga kirekesztőleg képes a követendőt vagy kikerülendőt szembeszökőleg felmutatni, bizony meglakolhatlan bünt követ el az, a ki a mult által felépített ezen iskola oktatásait fitymálva, számolás és számítás nélkül indul a bizonytalan jövőnek. — Az ily ember, bár mennyi évet számlált legyen is, csak gyermek, a ki a jövő eshetőségeivel szembekötösdit játszik, — míg a lejárt év iskoláját jólvégzett tanuló még az oktalanságokból is okosságot merített, miután elvégre is igaza van bölc Lockmannak, midőn azt mondja: „Von den Thoren hab ich die Weisheit gelernt; was mir an ihnen misfiel, hab ich mir nimmer erlaubt.“ — Én a bolondoktól tanultam a bölcsességet, a mit azokban nem szerettem, magam mindég kikerültem.

Szóval a mult a jövőnek leggyakorlatibb, legbiztosabb iskolája, csak kitartó türelemmel és munkássággal kell azt használni, s a becses eredmény és siker kimaradhatlan.

De tekintsünk felette röviden a jövőbe is.

A beköszöntött év egy bepecsételt levél, melynek czimszalagára csak ennyi van írva: „Ezernyolczszázhetvenhárom.“ — Mily sokan leendnek, a kik a felette becses és hasznosítható levelet fel se bontják, s egész éven át csak a rövid küliratot olvassák; pedig az értékes levél mindenkinek van adressálva, s belső foglalatja mindennapra sok teendőt tartalmaz, melynek mulasztása aztán pótolhatlan vesztés.

Ily körülmények közt mi hát elodázhatlan kötelességünk?

A levelet feltörni, annak minden sorában ránk szabott teendőt — miután minden napnak meg van a maga terhe — maga idejében végezni, hogy aztán számlánk év végére kielégítő és jutalmazó legyen.

S miután országgyűlésünkre a lefolyt szomorú emlékü évről legtöbb passivitás nehezült, annak szigorú kötelessége a hozzá is címzett levelet naponként és naponta lapozni, s annak tartalma kettőzített szorgalmat felhasználása által a multból ájtott terheket a lehetőségig törleszteni, s a mellett a jelenre kimért teendőket is végezni.

Dobolyi Sándor.

Jogi rovat.

Szózat

a maros-vásárhelyi jogász-egylet vidéki tagjaihoz.

Ujév hajnalát köszöntjük.

Oda van a mult fény és árnyaival; derűvel, borival. Előttünk a jelen nem kacéron mosolygó, de nem is zordon arczal. A férfui komolyság nyugalmaival köszönt be s az eredményről meggyőződés hangján int, hogy a multban megkezdett munka folytatásra vár.

Sok az, a mit mulasztottunk, annnyival több az a mit tennük kell. Az idők viharja sokszor eltiporta vetéseinket, s a mag, a melyet a szabadságnak vetettünk, annyiszor lett már izzappal takarva el; értetlenségnek, visszavonás, irigység és rosakaratnak izzapjával. Vérünk áztatá, vérünk vegyült nem egyszer körbe. A költő búsan énekelt:

„Szabadság itten hordozák véres zászlóidat.

S elhunytanak legjobbjainak a hosszú harc alatt!”

De a gyakran eltiport mag nem vesztette el csirázási képességét. Az izzap, mely mélyen eltakarta csak dúsabb táplálékot nyújtott s ujra kelté erejét. Annyi üldözés, mely nemzetünket támadá a küzdelemben edzte erejét és az elborult kedélyü költő reményre üdülten folytatta tovább dalát:

„Még jönni kell, még jönni fog egy jobb kor, mely után Buzgó imádság epedez száz ezrek ajakán.”

A kor megérkezett. Az elvetett magot századok viharja sem sepette el; a szabadság kikelt, mit őseinknek gyakran bővön ömlő vére öntözött. Az árnyak nagy részben elvonultak; a magasból derült sugarak, a melyből

hazafi keblünk melege nemcsak kelésre, virágzásra ápolák, s a mit gyümölcsözésre töltünk követel, nem a vér, melylyel őseink öntözék, hanem hű és lankadatlan munka, hova tovább felfrissülőbb erővel, tiszta szándok s nemes indulattal.

Önmagunknak vagyunk visszaadva. Jó és balsorsunk nyitja saját kezünkben van. Háborogni mult idők keservén, vagy megalkotni férfikaral a jelent, töltünk, csupán csak töltünk függ. Nem véve azt, hogy a vágy már hatalom, nem hive azt, hogy a föllángolás már magában tetterő és a multnak korholása, a jelennek pusztá bírálása, a tett maga, nyugodt hangya szorgalommal betölthetni még mind a hézagot, melyet a mult időknek viharja ástott. Minden csak töltünk függ.

Ezért szólunk mi ép reménnyel s őszinte tiszta bizalommal ez év kezdetén egyetünk tagjaihoz.

A mult évben itt a központon elég munkásság fejlődött ki; a vidék közönyös maradt. Nem is csudálkozunk rajta; az azelőtti idők nem voltak alkalmasak arra, hogy bizalmat keltsenek benne a központ munkássága iránt. Ez évnek kezdetén másképp állunk. Minden lehető intézkedés megtéve arra, hogy vidéki tagjaink a központi minden mozzanatokról az egylet közlönye útján értesüljenek s a tevékenységi kapcsolat folytonosan fenntartassék. Vidéki tagjainkon a sor, hogy a nemzetnek ezen a téren productiv munkássaihoz sorakozzanak.

Az országos jogász-gyűlés megindította az ország központján a munkásságot. Eleveiséget és sok reményre jogosult életpezsgést keltett. Ezen eleveiségnek át kell hatnia a nemzet minden érlüktetésein, ha felviruló életet akarunk látni; s nekünk nem szabad visszavonulni; nekünk amaz eleveiséget sokszorozni kell munkásságunk hozzájárulásával.

Ki az, a ki örömmel nem tekintett az országos jogász-gyűlés által maga elébe tűzött feladatra? Ki az, a ki ama feladat megoldásához nem kötötte hozzá hátramardott jogi életünk fejlődésének sebesebb előrehaladását, midőn a feldolgozandó anyag társadalmi uton összegyűjtve, megfizetve vagy legalább különböző mivóségeiben és tulajdonaiban megismertette nyújtatik át a törvényhozás laboratóriumába? — Szabad-e közönyösöknek maradnunk, szabad-e elvonni részvétünket és munkánkat nemzetünk előrehaladásának előmozdításától?

A haza, midőn az igazságszolgáltatás fontos tevékenységét reánk ruházta, méltán elvárja és követeli, hogy öntudatos figyelemmel szerzett élettapasztalatainkkal meggazdagítsuk e tért. Az egymással érintkezés, az eszmének a higgadtság nyugalmaival kicsérélése egyedül azon ut, mely e feladatnak megoldásához vezethet.

A tenni és javítani való igazságszolgáltatásunk terén is temérdek. A kormány nem egyszer vádoltatik lassu-

kevés tapasztalattal birjak ezen tárgyra, de nekem mégis úgy tetszik, hogy ön vágyait kielégitené, ha bennem és nállam egy testvér gyöngédségével találkozónék.

— Mi gyaníttatja azt önrel?

— Nem tudom de az én vágyom ennél tovább megyn; el mondom önnek. — És tréfálkodva: — Ha Sernay asszony, ily folytatá, egykor Vauclair asszonylenne akkor neki új bőrt kellene felvenni.

Fernand ép azon hangon folytatá a társalkodást s kezét ajánlvá Francinenek, hogy őt a partra, melyen bárkájuk kiszállt, kíségtse; ugy-e, hogy a festészek ezen művészi stíllal szokták a másolatot vagy másod munkát elnevezni.

— Nem, hanem az utolsót.

Eltölt egy, eltölt két hét ezután; a végső idény kelleme elhatározá őket a Saint Jean de Luzbani malatást meghosszabítani.

Ők folytonosan az eddigi barátságos lábón éltek. Legközelebbi társalgások, mit se változtatott a Sernay asszony nyílt és nyugodt magatartásán. Legkisebb zavartatás, semmi kacérkodás, mindig ugyanazon fogadtatás. Fernandnak meg volt engedve, hozza menni beszélgetésre, melyet mindig felvidító szavak zártak be; a reményt nem zárta el tőle, de magát nem kötelezte. Némelykor, bucsuzás alkalmával, megált a terem küszöbénél, s fél komoly hangon kérdezte: kel e várnom még?

És Francine, magát meghajtve viszhangként mondá: még!

Egy reggel Fernand zokogva találta Sernay asszonyt egy levéllel kezébe. „Ne kérdezzen ön, így szolt ő, ez nem egyedül az én titkom. Meglehet pár nap mulva el mondok önnek mindent. De halaszthatatlanul megkivántatik, hogy még ma induljak Párisba. És ha őnt valam fontos ok vissza nem tartoztatja, kedvesen venném ha engem elkísérne.

Huszonnégy órával később már Párisban voltak. A vaspályáról kiszálva, Francine a legelső kocsiiba ugrott,

sággal, eredmény hiánnyal, sikertelenséggel. És mi nem akarjuk bírálát alá vonni a kormányt sem érdemei, sem netaláni gyengeségei tekintetében, de annyit biztosan elmerünk mondani, hogy alkotmányos országban, ha mindenki csak gáncsol és bírál, lehet hogy a közszélek kiviteléhez tevékenységgel és kával hozzájáruljon, nem fog előállíthatatni oly kormány, mely egy nemzet munkáját egyedül maga elvégezni, más szóval dolgozni mindenkiért valaha képes lehessen. Az igazságszolgáltatással a gyakorlati téren foglalkozó közegeknek tapasztalataink kell okulnia magának a kormánynak, magának a törvényhozásnak. Nem lehet azért egyetlen tapasztalati adat is oly csekély, hogy nyilvánosságra hozatala értékkel ne bírjon, nem lehet eszme annyira korszerűtlen, hogy felvetése károsnak volna tekinthető, — ha szinte a gyakorlati élet nem sajátíthatja is el, mert legálább kimutatható lesz gyakorlatilag mindig, hogy a nemzet nem rajonghat érte jelenben.

Tegyünk és munkáljunk tehát hangya-szorgalommal a nélkül, hogy tulbecsülnök munkánk értékét, de egy szersmind azon felemző öntudattal, hogy a midőn hazafi hívséggel megtettük mind azt, mihez csak erőnk volt, a gáncsek ostroma semmit sem rabolhat el sem általános értékéből annak, a mit tettünk; sem azon nemes megnyugvóból, melyet a polgári kötelesség hű teljesítésének öntudata nyújt.

A politikai pártok küzdelme koronként fenyegető hullámokat ver fel alkotmányos életünk felületén. Az államélet tevékenységében mi mélyebben állunk e hullámoknak viharos játéka alatt s mikor még vésszesen háborog is a felület, bizonyos nyugalommal folytathatjuk és kell is, hogy folytassuk tevékenységünket. Feladatunk nagy: szilárdítani folytonosan és csüggedés nélkül az államélet medrét, hogy emelkedjék bár óriásivá a vihar, ne legyen képes megbontani azt.

Ily gondolatok vezérletében hívjuk mi fel egyetünk vidéki tagjait a közös munkára, hazafi kötelességeink együttes teljesítésére.

Ha nem fejtjük ki gyümölcsöző munkásságunkat, mennyire csak erőnk és tehetségeink engedik, renyhességünknek áldozata lesz azon parlamenti alkotmányos szabadság, mely nemzeti felvirágzásunk, haladásunk és állami létünk fennmaradásának, mondhatni egyedüli feltétele.

A szóbeliség Ausztriában.

A polgári perrendtartásnak minél csészerűbb és állandóbb szabályozása, illetőleg javítása, már huzamosabb idő óta foglalkoztatja ugy a Lajtántul, mint hazánkban a jogászvilágot és a törvényhozások irányadó köreit. Az

s eltűnt s csak annyit kiálta. „Az egész uton oly levert és szomorú volt Sernay asszony, hogy utitársával alig váltott huszszót.

Lehet képzeln, hogy Vauclair ur az első látogatást La Reynière asszonynál tette. Sietett tudatni vele mind azt mit ő három havi távollét alatt tapasztalat. Másról és egyébről nem vólzó, csak Sernay asszonnyról. Mindenleírás, a mit csak tehet ön róla, vagy ha épen semmit se szólna reám nézve tökéletesen mindegy. Intézte ön ugy, hogy Francinet személyesen láthasam. Becsületes asszony hittemre fogadom, hogy őszintén meg mondom a szeretetre méltó Francineról is nézetemet. A nők — én az őszinte és önzéstelen nőkről szólok, — birnak bizonyos sajátsággal, mely lehetőségessé teszi: őket bensőleg megismerhetni. Hidjen nekem, hogy én megmondandom önnek Sernay asszony erős és gyenge oldalait.

Nem Fernand utánjárása, hanem a véletlen volt az a mi La Reynière asszonyt Francinenal összehozta. La Reynière asszony maga segítette e tekinteben a feladat megoldását, megnevezve magát a Fernand barátjának egy magán háznál adott estélyen, a hol együtt találkoztak. A hogy őnt nekem bemutaták, így szolt La Regnre asszony megnyerő elkötelező hangon, mindjárt jól megnéztem őnt s ugy találom, hogy mind ez a szép és jó, mit Vauclair ur önrel nekem mondott, mind igaz, sőt én még annál többet talállok. Forrón ohajtottam őnt megismerhetni; várni nem akartam, s ime itt vagyok.

Azon perczen, mikor a thea asztalhoz ültek, La Regnre asszony, kinek ezen véletlen események nagyon is tetszettek, Francinet egy mellék szobába vitte, a hol együtt hosszasan beszélgettek. Elválásokkor mondá La Reguire asszony Francinenak: Én őt órákor mindig hon vagyok; és ön reám nézve kedves dologot teend. ha engem meglátogat.

(Folyt. köv.)

94914002

TÁRCZA.

Az ismeretlen.

Az „Indépendance Belge“ után.

Dobolyi Sándor.

(Folytatás.)

Az ég tiszta boltozata arany szegekkel volt kiverve s opál színt ölte magára, mely a part felé mind inkább elsötétült. Sernay asszony ezen látvány által elbűvöltetve, s a költői szelidség azon érzetében mélyedve, melyet a végtelen magány idéz elő, halkal tekintett maga körül. Némán ereszté le egyik kezét a vízbe, s időnként ismét kivette szikrákkal terhelve, melyek ujai végéről csepegtek le. Vauclair ur elragadtattva nézte őt ittasan a légtől, a fénytől, csendtől egy a mezők tiszta világában és a nagy mindenség jó illatjai közt töltött nappal után. A mint Francine vizes és világoló kezét mozgatta, Fernand hirtelen előhajolt, s kezét megragadva ajkaihoz vitte. Francine reszketett, s kezét visszavonva: Hát ezt komolyan teszi-e? kérdé tőle.

Fernand felelete egy néma csók volt. Akkor, folytatá Francine, szükség, hogy beszélgessünk erről a tárgyról. Én elég ifju vagyok még várni, de nem vagyok arra többé fiatal, hogy könnyeden elhatározzam magamat.

Én várakozok, mondá Fernand.

S akkor és az által bebizonyítandja ön, hogy ez nem egy nyári éj szeszélye. — Mióta szabad és független vagyok elég alkalmam volt: fel fogni az életet, magamba szállni, s másokat figyelni. Én értem, hogy az okosságnak nagy részének kell lenni egy házasság elhatározásában, hanem azután azis szükséges, hogy egy sokkal eleveőbb érzésnek is legyen meg abban az ő része. Engem többé nem elégítené ki egy oly férj a ki arra nézve hű indulattal nem birna. Azonban bár mily

őziránti törekvések újabb termékének és igen figyelemre méltó kísérletnek tekinthető azon eljárási javaslat, melyet legközelebről Glaser Lajtántuli igazságügyminiszter terjesztett az osztrák bíróalmi tanács elibe a legcélszerűbb, de roppant nagyszámú polgári perek (az úgynevezet Bagatell-Verfahren) száma, s melyben a szóbeliség elve teljesen elfogadtatván, annak szükségképpen követelményeivel együtt, egyebek közt behozza a bizonyítékok szabad méltánylását, s ennek alapján a szabad meggyőződés szerinti ítélethezatalt a bíróság által, és kizárja a felebbezést, csupán a semmiségi panasz és perújítás jogorvoslatának engedvén helyet

Ha ezen eljárási tervezet a tudomány által csak helyeselt és egységessé reformirányával együtt szomszédainknál törvénynyé válna a gyakorlati életben is czélszerűnek és sikeresnek bizonyulna: az írásbeliség nyűgiben sanyol, hoszadalmas és aránytalanul költséges pereskedéseknek alapjául szolgáló törvénykezési rendtartások gyökeres átalakulásnak nézhetnek elibe.

Ezen nevezetes törvényjavaslat főbb elveit a következőkben kívánjuk t. olvasóinknak bemutatni.

A szóbanforgó apró jogügyekben jogképzett egyesbírárt ítélnék. Hatáskörükbe tartoznának;

1. minden perek, melyek határozott összegekről szólnak és a kamatok és más járulékok hozzászámítása nélkül 25 forintot felül nem háladnak. 2. Más tárgyak feletti perek, ha a kereseti igény bizonyos pénzösszeg megítélésére irányzott alternatív kérelemre alkalmas és ez 25 ft-nál magasabb összegben nem követeltetik, vagy ha a felperes a keresetben világosan késznek nyilatkozik ily pénzösszeg elfogadására. 3. A felek megegyezése alapján 210 ft-ig emelkedhető követelések is — feltéve, hogy az ezen eljárás alkalmazására megkívántató egyéb követelmények meg vannak. — ezen eljárás szerint tárgyalathatnak.

A tárgyalás vezetése és az ítélet hozatala a járásbíróóság vezetésével megbízott bíró feladata.

Az ügyfelek akár személyesen akár meghatalmazott által vihetik perüket. A kereset írásban is beadható, de szóval is előlehet terjeszteni, s jegyzőkönyvbe vétetni.

Sürgős esetekben a tárgyalást még a kereset beadásának napjára is ki lehet tűzni. Felperes beidézése kézbesítvény által alperesé pedig az írásbeli keresetnek másodlata, vagy a jegyzőkönyvileg felvett kereset másolata által történik.

Bizonyos napokon melyek előre meghatározandók és a törvényszék épületén hirdetmény által közzé teendők, a bíróság megidézése nélkül is megjelenhet a felperes és ellenfele a köztük fennforgó peres ügy letárgyalására.

A tárgyalás az ítélelbíró előtt tartatik szóbelileg és nyilvánosan. Periratok felolvasása nincs megengedve. A nyilvánosság csak a perlekedő felek egyező indítványára, hivatalból pedig csak akkor zárandó ki, ha általa a közrend és erkölcsiség van veszélyeztetve. Ha nyilvánosság kizáratik, akkor mindeik fél követelheti, hogy meghatalmazottján kívül három bizalmi személynek megengedtesék a bemenet.

A bíró gondoskodik arról, hogy az ügy kimerítően tárgyalassék, ezen kívül alkalmas kérdésekkel oda kell működnie, hogy a mások kérelmek telvilágosittasanak, hiányos adatok a tisztességek, a bizonyítékok megjelölésének és áttárlatban minden a tényállás megállapításához szükséges nyilatkozatok megtéttessenek.

(Folyt. köv.)

Belügyminiszteri rendelet a főispánokhoz.

Méltóságos főispán ur!

Nemzetünk a közelebbi századok leforgása alatt az önvédelem nehéz küzdelmeiben fáradozván, a viszontagságos korszakban vajmi kevés ideje maradt a belrendezés legszükségesebb módjairól kellőleg gondoskodni.

E kevés idő alatt is azon irány, mely nem annyira az összes érdekek előmozdításának, mint inkább az egyéni szabadság és egyéni kiváltságok fentartásának kedvezett — szűk tért nyitott a biztos, jól berendezett állapot, és az ezt feltételező jó közigazgatás létesítésére.

A mult évtizedek alatt pedig, midőn nemzetünk az állami lét és az alkotmányos élethez hi ragaszkodását a jobban berendezett adminisztratív előnyeiért cserébe adni nem volt hajlandó: az egymással ellentétes rendszerek sürűbb váltakozása folytán a közigazgatás hanyatlásának kellett bekövetkezni.

Ezek oly öröklött bajok, melyekért a jelen közegeket felelősekké tenni nem lehet.

Midőn az országos törvények és alkotmányos intézmények visszaállitnak, a törvényhozás és a kormányak mindenekelőtt az volt feladata, hogy a közjogi alap és belnyugalom megszilárduljon, és hogy a kormányzás és parlamentaris kormányzati rendszerrel még összhangzatba nem hozott törvényhatósági önkormányzat fentartása mellett általában lehetővé tétessék.

Időközben meghozattak a törvényhatóságok és községek rendezését illető törvények, és miután a törvényhatóságok szervezése egészen, a községeké pedig részben befejezve van; elérkezett az idő, midőn a közigazgatás rendes és pontos kezelését valósítani lehet és kell, és nem kéltém, miszerint méltóságod figyelmét nem kerülte el azon áramlat, mely a közvélemény részéről e tekintetben mindinkább nyilvánul: nem kéltém, hogy méltóságod is át van hatva annak érzetétől, miszerint az elhanyagolt állapotból kibontakozásra, a jólét

és rendezett viszonyok előidézésére bármily kiváló egyes intézkedések nem elengedők, hanem, hogy erre az államintézmények összes ágazatainak egybevágó, egymást gyámolító közreműködés s különösen a kor igényeinek megfelelő közigazgatás rendtartó kezelése szükséges.

Meg vagyok győződve, hogy a közvéleménynek ezen mindinkább hangosabban nyilvánuló kívánalma elől a törvényhatóságok és községek kitérni nem fognak, és hogy az erős közérzületnek sikerülend oda yinni a dolgot, hogy az állami igazgatás helyes közvetítése és az önkormányzat valódi teedőink lelkiismeretes és buzgó teljesítése eléressék.

Hogy e részben a sikeres eredményt remélhessünk, kell, miként minden egyes köztisztviselő áthatva legyen annak szükségétől:

1. hogy hatáskörének teljes tudatával, és az erre vonatkozó törvények és rendeletek ismeretével birjon;

2. hogy a felek vele akadálytalanul érintkezhessenek;

3. hogy a törvényt mindenkre nézve pártatlanul s) így saját magára nézve is) kötelezőnek ismerje, köteleseit pedig pontosan és a mai viszonyok által megkívánt gyorsasággal végezze.

Íme! ez a kulcsa a jó közigazgatás rejtjének!

Képesek lesznek-e a törvényhatóságok és községek a jelen személyzettel és a jelen rendszer mellett a kor és viszonyok által kívánt közigazgatást létesíteni? e kérdésre a jövő, a tények fognak felelni, egyszersmind az eredményhez képest azok életképessége felett is határozni.

Annyi azonban már most is bizonyos, hogy a felelősség sulya mindezekért első sorban a kormány vállaira fog nehezedni.

E felelősséget a kormány aunnál kevésbé hárítja el magától, minthogy az 1870. 42. törvény ha nem engedett is a főispánnak, mint a végrehajtó hatalom képviselőjének, tényleges részvétet a közigazgatás vezetésében, de oly jogokkal ruházta fel azt, melyek gyakorlatától a közigazgatás minősége feltételezhető.

Szükségtelen felemlitenem azon befolyás fontosságát, melyet a törvény a főispánra, részint a kijelölési, részint kinevezési jog által ruházott.

A személyzeti ügyeken kívül a főispán a közgyűlések előtt számonkérő széket tart, megvizsgálja személyesen a tisztviselők hiv eljárását, megtekinthet minden beadványt, vizsgálatot rendelhet a hanyag, vétkes tisztviselő ellen, azt felfüggesztheti, helyettesítheti, a törvény által aláírt esetekben pedig a törvényhatóság minden közegeivel rendelkezhetik.

Szóval, a főispán ellenőrizvén a törvényhatósági önkormányzatot, és örködvén a törvényhatóság által közvetített állami közigazgatás érdekei felett, oly jogokat és befolyást gyakorolhat, melyek a közigazgatás menetére lényegesen kihatnak.

A törvény határozata, a törvény által engedett jogokból erdő felelősség, és a közjó érdeke parancsolják tehát, hogy a főispáni törvényes jogok és köteleességek teljes mértékben hatályosan gyakoroltassanak.

Ez, méltóságos ur! a kormány elhatározott, komoly szándéka.

És itt figyelmeztetni kívántam méltóságodat, miként a főispáni teendők erélyes ellátása mellett határozottan megkívánom, hogy méltóságod hatáskörét szigoruan, a törvény határai közt, érvényesítse; mert nincs szándékomban jelem intézkedésem által a törvényhatóságok jogkörén a legkisebb csorbát is ejteni, sőt ellenkezőleg törekvése oda megy hogy egyszerűl a főispáni ellenőrzés, de főleg a törvényhatósági teljes jogkörrel gyakorolt tevékenység által legyen a kormányuk czélja t. i. a rendes közigazgatás elérhető.

És én teljesen meg vagyok győződve, hogy azon előnyök, melyek a közigazgatás ekénti ellenőrzéséből a honpolgárookra részve származnak, lényeges befolyással leendnek azon igények kielégítésére, melyek az állam és kormánya irányában a biztonság, jólét, rend és köznyugalom megőrzése és előmozdítása tekintetében támaszthatók, óvszerűl szolgálalndnak azon felszólamlások ellen, melyek egyes orvoslatlan panaszok ötletéből emeltetnek, és a municipalis önkormányzat ellen irányzott izgatásra felhasználhatnak.

De méltóságod okvetlen belátandja, hogy ezen jogok és köteleességek kellőleg csak akkor és aként gyakorolhatók, ha a főispán állandóan a kormányzatra bizott törvényhatóság területén tartózkodik, mert a közigazgatási közegek eljárásának ellenőrzése csak a helyi színén és többszörös utánnézés és vizsgálat által eszközölhető, és mert a törvényhatóság területén kell lenni azon kormányközegeknek, kikhez a felek sérelmeik, orvoslása végett fordulhatnak.

Felkérem tehát Méltóságodat és elvárom, hogy a törvényhatósága területén leendő állandó tartózkodás iránti ezen felhívásnak (a mennyiben az eddig nem történt volna) megfelelni hazafiai és hivatalos köteleességének tekintse s engemet e részben tett lépéseiről mielőbb — a fenebbiek szerint tesjesítendő eljárása, intézkedései és tapasztalatai, s ezzel kapcsolatban a közigazgatás állapotáról évnegyedenként tudósítani sziveskedjék.

E fenebbiekből egyébiránt önként következik, hogy ezentul a főispán csak tudtom és beleegyezésemmel hagyhatja el hosszabb időre meggyét.

Fogadja méltóságod kiváló tiszteletem nyilvánítását,

Budán, 1872. év decz. hó 21-én.

Tóth Vilmos,

Helyi dolgok.

— A helyi „Egyenlőségi körnek“ folyó hó 5-én délután 3 órakor nagy gyűlése leend, melyre a részvényes tagok tisztelettel meghiyatnak. Varga György körjegyző.

— A Márkus Márknál ünnep másod napján történt s általunk legközelebbi la punk helyirovátában részletezve jelzett botrány, mint szinte egyetlen ez időben az erdélyi városok életében nagyonis igényelve e közönség figyelmét annak folytán bekövetkező minden mozzanatot pontosan fogunk tisztelt olvasóink tudására juttatni. Ezuttal hiteles forrás után iratjuk, hogy a szükségelt nyomozás erélyesen és sikerrel folyik.

VEGYES.

— Egy felette tiszta lelkész. Hogy a „Komediásokról“ előítélet a régebb elfogulva volt körökben is egy józanok felfogásnak engedett helyett, arról ékesen szóló bizonyítványt szolgáltat azon beszéd, melyet Révész Bálint debreczeni püspök Szakál József színésznek Török Miklós énekesseli összeköttetése alkalmával mondott. „Egyik templomból a másikba léptek által“ így szól a tiszteletre méltó lelkész, a művészet templomából az Isten hazába Ti a művészet papjai vagytok, én az Istené. A ti könyveitek az emberi génie bámulásra méltó terményei, az enyim a szentkönyv. Ti a szeretetet, a hőstetteket, az erény győzelmét, a véték lakolását hirdettek; én a szeretetet, a keresztyény erény és az isten dicsőségét. De van mégis egy nagy különbség a ti templomotok és az enyim közt. A ti templomotokban a függöny leeresztésével minden megsemmisül. Az én templomban minden valóság örökkétartó, itt a függöny csak a sírnál gördül le.

— Vilmos császár a napokban a vadászatról megtérve, megállt egyik pályaudvaron. Csak hamar észre vette hogy öreg falusi nő feléje közeledik, s őtet nagyon kíváncsilag nézi. Szokott barátságos hangon megszólítja őtet „hát anyácskáim, mit csinálnak, mit kerestek itt? Mi csak azért jöttünk, hogy lássuk a jó császárt, lón a felelet. „Na hát az én vagyok, mondá mosolyogva, azért most nézzetek szivetek, lelketek óhajta szerint“. Ezután megfordult előttök, hogy láthassák minden oldalról. Mikor ez így megtörtént, kérdé tőlök: „Nos megnéztetek-e jómodat? S mit látatok egyebet, mint egy öreg embert, milyen nállatok a faluban egész tuczzal van!“

— Bellachini a világhírű szemfényvesztő, sajátosságosan lett, miként egy berlini lap írja, porosz király udvariművész. Bellachini egyszer nagyon utánna eset, hogy Vilmos király előtt játszhasson. Egykor aztán Pocsdamban kihallgatást nyert. Bellachini ezen alkalommal kinyilatkoztatta, mennyire ohajtana ő, ő felsége udvari művésze lenni. A király azt felelte: ha őn valami rendkit mutat fel, akkor lehetséges. Én felségednek olyas, valamit akarok produkálni, melyet még senkinek sem mutattam, mondá Bellachini. „Vegye felséged a pulton lévő egyik tollat s írja papírra, hogy Bellachini nem tud semmit! A király meg kísértette írni, de tolla meztagadta a szolgálatot.“ Vegyen felséged egy más tollat, mondá Bellachini, de az is meztagadta az engedelmességet. Most már hát írja felséged: Bellachini udvari művész. Az író toll azonnal tette köteletségét, s Bellachine ki lón ne vezeve király udvari művészeinek.

Bécsi tőzsdei árkelet

(december 31.)

5% metallique	66.05
5% nemz. államkölesön	70.10
1860. államkötvény	103.50
Bankrészvénny	979.—
Hitelrészvénny	336.—
London	108.75
Ezüst	107.—
Arany	5.20
Napoleon arany	8.66
Földteh. ment. kötvény magyarhoni	80.—
„ „ „ temesi	79.—
„ „ „ erdélyi	77.—
„ „ „ horvát-slavon	—.—

Felelős szerkesztő: DOBOLYI SÁNDOR.

HIRDETMÉNYEK.

(23)

10—12

Vizsgáljatok meg mindent s tartsátok meg a jót!

Számtalan esetben jónak bizonyult s orvosi tekintélyek és magánosok tanusítványai által kitüntetett gyógyszerek.

Dr. Miller méhnövény-nedve.

Leghathatósb szer köhögés, mellhurut, nátha, nyálkásság, rekedtség, kezdődő tüdővész, s a gyermekek számárhurutja ellen; ezer meg ezer esetben hebizonyulva.

Egy eredeti üvegtégely ára, használati utasítással 3 nyelven 50 kr. o. é.

Miller óvbalsama göresök ellen.

Törvényes vegytani elemzés szerint 1868. április 8-ról a növényország leghasznosabb nemeiből a legszorgalmasabban készítve, erősítő és üdítő hatásánál fogva messzire kitünőleg ösmerve a gyomor és végbél nyálkássága, emésztéshiány, gyomorgyengeség, göresös gyomorbaj, vérhas, puffadás és kólikafájdalmak ellen.

Ezen kívül leghathatósb és legerősebb szer hosszas és kimerítő betegségek ellen.

Egy eredeti, horgony-kupakkal, pecsét- és használati utasítással 3 nyelven ellátott üveg ára 1 frt 50 kr. Egy kisebb üveg 80 kr. o. é.

Maros-Vásárhelytől valódi minőségben csak Bucher Miksánál kaphatók. Szászvárosban: Rukert C. gyógyszerésznél. Gyula-Fehérvárt: Boos C.-nél. Csikszerecs: Winkler E.-nél. Décsen: Krémer Jánosnál. Gy.-Szt-Miklóson: Frölich E.-nél. Kézdi-Vásárhelytől Lukács E.-nél. Nagy-Enyeden: Horváth F.-nél. S.-Szt-Györgyön: Guták és társánál.

(33)

6—6

Jó író-papírosak

kaphatók
jutányos árakért

Wittich József

ujjonnan berendezett könyv- és papirkereskedésében
Maros-Vásárhelytől.

Legfinomabb vastag levélpapír 100 db 8° 1 ft 80 kr.
Finom közép vastagságú . 100 „ 8° 1 „ 50 kr.
Közönségesebb fehér és kékes 100 „ — „ 90 „

Különbféle színű, víz-

nyomások 25 „ — „ 25 „

Többféle nagyságú és minőségű levélborítók:

100 db 40, 50, 60, 80 kr. — 1 ft — kr. 1 ft 50 kr

1 kötés finom írópapíros 4 „ 50 „ 4 „ — „

1 „ jó, szép fehér papír 3 „ 80 „ 3 „ 60 „

1 „ közönségesebb papír 3 „ 50 „ 3 „ 40 „

Görgényi papíros mindenféle nagyságban gyári árban.

Mindenféle nagyságú és finomságú

RAJZPAPIROK

ive 5 krajczártól egész 40 krig.

Másoló-papírok, mérnökszegek,

Faber- és Hartmuth-féle fekete- és színes író-nok, különféle író- és rajz-aczéltollak nagyválasztékban, s minden egyéb író- és rajzeszközök.

jutányos árakért.

Uj naptárak 1873-ra.

Ugyancsak Wittich József könyvkereskedésében Maros-Vásárhelytől kapható:

kolozsmegye-gyalui egyesbirája által

a községi előljáróságok részére kiadott

UTASÍTÁS

községi bíróságokhoz utasított ügyek tárgyalása és kezelése tárgyában

minták

Ára 20 kr. — Postánküldve 26 kr.

(1)

1—5

1/5 1839-diki

ROTHSCHILD-SORSJEGYEK

melyek sorozatai kihuzattak, s melyeknek az 1873. márczius 1-én történendő számhuzásánál mulhatlanul nyerni kell, **20-ad részekben elad 12 frtjával Fischer M. L.** bank- és váltóüzlete a „Fortuná“-hoz Pest, hatvani-utca 16. sz. Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvények részletfizetésre az osztalék biztosításával.

Azon rendkívülig fokozódó törekvés, melylyel a hazai takarékpénztár részvényei a legbiztosabb, s nyereséget nyújtó tőke elhelyezésül használtatnak, indított arra, hogy csekély takarékoság mellett egy kis tőkepénz biztos értékpapírba fektethető legyen, ez okból a

Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvényére

hivom fel a n. é. közönség figyelmét, melyek részletfizetésre megszerezhetők.

A Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár

körülbelől kilencz hóval ezelőtt két pesti bank-intézet tevékenysége által jött létre, kiktől nagy tért vett át, s ma már egyik tekintélyesebb takarékpénztárunkká lett, s eddig is, az első 9 havi működés után, részvényenként már eddig 5 frtnál többet osztand.

A Pest-Lipótvárosi-takarékpénztár solid állapotát minderek között kiválóan az tanusítja, hogy a helybeli bankok s bankárok által alakított consortium a Pest-Lipótváros takarékpénztár részvényeinek nagy részét átvette.

Ez eset minden kétséget eloszlat, s igazolja, hogy e takarékpénztár üzletköre, biztos vezetése és ismert szilárd igazgatása mellett folyvást szélesbülend.

mik a részvények emelkedését biztos kilátásba helyezik.

Kisebb tőkeösszeg biztos elhelyezésére Pest-Lipótvárosi takarékpénztár részvényeit ajánlhatom, melyeket darabonként

84 forintért

12 havi 7 frtos részlet törlesztésre adok,

akként, hogy az első részlet lefizetésével biztosítom a vevőnek, részvénye után esendő osztalékot. Mihez képest kérem a n. é. közönséget a részvételre, hogy tőkéjét minden kétségen kizáró határozott értéket biztosító ily papírba fektesse.

Megrendelésekre vásárlók, a helybeli tőzsde pontos napi árfolyama szerint is; letéteményül is nállam maradhatnak e papírok, mely esetben darabonként

10 forint teendőle, s a hátraléka részvények átvételekor

Az esetben, ha részletfizetésre legalább 25 darab vásároltatik, a fizetés meghatározását a vevő jogául engedem.

Számos bel- és külföldi üzlettársaim s megrendelőimnek ajánlom, hogy a Pest (Lipótvárosi) takarékpénztár részvényeire teendő megrendeléseiket ideje korán teljesítsék, mert hihetőleg rövid időn beálló áremelkedés esetén képtelen leszek a fenti áron kívánságaikat teljesíteni.

Vidéki utánvételi megrendelések azonnal teljesíttetnek.

Fischer M. L.

bank- és váltóháza a „Fortuná“-hoz, Pesten, hatvani-utca 16. sz. a.

(4)

29—*

Legujabb törvénykezési munkák.

Kaphatók Wittich J. könyvkereskedésében
Maros-Vásárhelytől.

Az 1872. évi Törvények gyűjteménye.

8-adrét I. füzet ára 60 kr.

Kézikönyv a

BÍRÓSÁGI VÉGREHAJTÓK

számára

írta: dr. Dárdai Sándor, ára 2 frt.

SZABÁLYRENDELET

az irodai szükségletek fedezése, az irodai általános kezelése és az erről vezetendő számadás tárgyában.

Szabályrendelet,

a bűnvádi eljárási költségek meghatározása tárgyában, ára 50 kr.

Az uj vadásztörvény

függelékül állandó vadásznaptárral, ára 40 kr

AZ UJ IPARTÖRVÉNY

ára 30 kr.

Az uj.

Szolgabírói hivatal

kézikönyve

megyei tisztviselők, ügyvédek, jegyzők, és községi előljárók használatára.

ára 2 frt.

Birtokrendezési eljárás

az ország erdélyi részében ára 40 kr.

Utasítás

A véderőről szóló

1868. XL. törvenyzikk végrehajtása tárgyában

1 frt 40 kr.

Utasítás

Katonai szolgálati viszonyok

körül 80 kr.

1871. XVIII. törvenyzikk

a községek rendezéséről

40 kr.

Helység-névtár.

Erdély községeinek betűrendes névtára,

ára 1 frt 50 kr.

Nyomtatta Imreh Sándor Maros-Vásárhelytől, az ev. ref. főiskola gyorssajtóján 1873.